

Στρασβούργο, 2.2.2016
COM(2016) 50 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της καταπολέμησης της χρηματοδότησης
της τρομοκρατίας**

Οι πρόσφατες επιθέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και εκτός αυτής, υπογράμμισαν την ανάγκη να εργαστεί η ΕΕ στο πλαίσιο όλων των πολιτικών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Οι τρομοκρατικές οργανώσεις και οι μεμονωμένοι τρομοκράτες χρειάζονται χρηματοδότηση — για να διατηρούν τα δίκτυά τους, να στρατολογούν και να εφοδιάζονται, αλλά και για να διαπράττουν τις τρομοκρατικές πράξεις τους. Αποκλεισμός από τις πηγές χρηματοδότησης, περιορισμός των δυνατοτήτων αποφυγής του εντοπισμού τους κατά τη χρήση των εν λόγω κεφαλαίων και χρήση όλων των πληροφοριών που προκύπτουν από τη διαδικασία χρηματοδότησης με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, όλα αυτά μπορούν, επομένως, να συμβάλουν σημαντικά στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Η πρόκληση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας δεν είναι νέα. Βασικά χαρακτηριστικά της, όπως η στενή σύνδεση με τα δίκτυα του οργανωμένου εγκλήματος, είναι γνωστά εδώ και πολλά χρόνια και η ποινική νομοθεσία της ΕΕ, η αστυνομική συνεργασία, καθώς και η νομοθεσία για την πρόληψη και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ήδη συμβάλλουν σημαντικά. Ωστόσο, έχουν εμφανιστεί νέες τάσεις, οι οποίες παρατηρούνται ιδίως σε εγκληματικές οργανώσεις όπως το Daesh, καθώς και ο ρόλος των αλλοδαπών τρομοκρατών μαχητών που επιστρέφουν.

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε σήμερα στον τομέα της ασφάλειας απαιτούν ταχεία και συνεκτική δράση για τον εκσυγχρονισμό της σχετικής νομοθεσίας και τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής της, τη βελτίωση της συνεργασίας και την ανταλλαγή βασικών πληροφοριών. Αυτό απαιτεί δράση, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και εκτός αυτής.

Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια¹ υπογράμμισε την ανάγκη λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας με αποτελεσματικότερο και πιο ολοκληρωμένο τρόπο. Τόνισε τη διασύνδεση με το οργανωμένο έγκλημα, την τροφοδότηση της τρομοκρατίας μέσω διαύλων, όπως η προμήθεια όπλων, τα έσοδα από το λαθρεμπόριο ναρκωτικών και τη διείσδυση στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια έγινε ευνοϊκά δεκτό από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο². Η περαιτέρω εντατικοποίηση της εργασίας υποστηρίχθηκε επίσης στα συμπεράσματα αμοτέρων των Συμβουλίων ΔΕΥ και ECOFIN, καθώς και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2015. Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων ασχολήθηκε επίσης με το ζήτημα, στις 14 Δεκεμβρίου 2015, ενώ στις αρχές του ίδιου μήνα, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, με την οποία καθιερώνεται ως ευρύτερο ποινικό αδίκημα η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας³.

Σε διεθνές επίπεδο, οι εργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη, ιδίως από τα Ηνωμένα Έθνη και την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF)⁴, παρέχουν μια καλή βάση για τη συνέχιση

¹ COM(2015) 185 final.

² Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουλίου 2015 σχετικά με το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια (2015/2697 (RSP))

³ COM(2015) 625 final.

⁴ Η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) είναι ένας διακυβερνητικός φορέας που ιδρύθηκε με στόχο να καθορίζει πρότυπα και να προωθεί την αποτελεσματική εφαρμογή των νομικών, ρυθμιστικών και επιχειρησιακών μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλων συναφών απειλών κατά της ακεραιότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Πολλά κράτη μέλη της ΕΕ είναι μέλη της FATF και η Επιτροπή συμμετέχει επίσης. Τα βασικά πρότυπα περιλαμβάνουν εκείνα που είναι ενσωματωμένα στις «40 συστάσεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της διάδοσης των όπλων» της FATF:

http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf

των εργασιών. Το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών έχει δώσει ενδείξεις για βαθιά παγκόσμια συναίνεση για δράση για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Το 2014, επέβαλε νέες υποχρεώσεις όσον αφορά την ποινικοποίηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁵, οι οποίες οδήγησαν στην έκδοση του συμπληρωματικού πρωτοκόλλου της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη της τρομοκρατίας, το οποίο υπέγραψε η Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2015. Μια άλλη απόφαση εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας, τον Δεκέμβριο του 2015, ειδικότερα με στόχο τη χρηματοδότηση του Daesh και την επέκταση του πρώην καθεστώτος κυρώσεων κατά της «Αλ Κάιντα».

Στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζεται ένα σχέδιο δράσης για την περαιτέρω ενίσχυση της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, το οποίο στηρίζεται στους υφιστάμενους κανόνες της ΕΕ για την προσαρμογή σε νέες απειλές και επικαιροποιεί την πολιτική και τις πρακτικές μας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Επίσης, υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους τα κράτη μέλη μπορούν να ενεργούν ήδη για να χρησιμοποιούν καλύτερα το υφιστάμενο πλαίσιο.

Έχουν προσδιοριστεί δύο κύριοι άξονες δράσης:

- Τρόποι περαιτέρω εντοπισμού και αποτροπής των τρομοκρατικών οργανώσεων και των υποστηρικτών τους από τη διακίνηση κεφαλαίων και άλλων περιουσιακών στοιχείων· και διασφάλισης ότι οι χρηματοοικονομικές κινήσεις, στο μέτρο του δυνατού, μπορούν να βοηθήσουν τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου στον εντοπισμό τρομοκρατών και στην αποτροπή της διάπραξης εγκλημάτων από αυτούς·
- Τρόποι περαιτέρω παρακώλυσης των πηγών εσόδων τρομοκρατικών οργανώσεων, στοχεύοντας κυρίως στην ικανότητά τους να αντλούν κεφάλαια.

Για να είναι αποτελεσματικοί, οι στόχοι της δράσης πρέπει να προχωρήσουν πέρα από τις ίδιες τις τρομοκρατικές οργανώσεις. Πρέπει να συμπεριλάβουν τα παρακλάδια τους, όπως ξένοι τρομοκράτες μαχητές, χρηματοδότες και φορείς συγκέντρωσης κεφαλαίων, καθώς και όλους όσους εν γνώσει τους βοηθούν τις τρομοκρατικές δραστηριότητες. Αυτό απαιτεί επίσης την ανάληψη δράσης τόσο εντός της ΕΕ όσο και στις εξωτερικές της σχέσεις: η αξιοποίηση των εργασιών της FATF έχει ιδιαίτερη σημασία.

Η καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας έχει ζωτική σημασία για την ασφάλεια των πολιτών. Αλλά η λήψη περαιτέρω μέτρων για να εξαιρεθούν οι δυνατότητες χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μπορεί επίσης να απειλήσει τη ζωή και την οικονομική δραστηριότητα των πολιτών και των επιχειρήσεων σε ολόκληρη την Ένωση. Σύμφωνα με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η Επιτροπή θα διενεργήσει εκτιμήσεις επιπτώσεων για να προετοιμάσει τις νομοθετικές ενέργειες που προσδιορίζονται στο παρόν σχέδιο δράσης. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη της την ισορροπία μεταξύ της ανάγκης για αύξηση της ασφάλειας και της ανάγκης για προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των δεδομένων, και των οικονομικών ελευθεριών.

1. Παρεμπόδιση της διακίνησης κεφαλαίων και εντοπισμός των πηγών χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

⁵ Απόφαση 2178(2014).

Τα δίκτυα των τρομοκρατών δρουν σε διάφορες χώρες και εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη δυνατότητα χρηματοδότησης τρομοκρατικών πράξεων σε μια χώρα από μια βάση τους σε άλλη χώρα. Ο περιορισμός και εντοπισμός των χρηματοδοτικών πράξεων μπορεί να εμποδίσει τις κινήσεις των κεφαλαίων που απαιτούνται για να χρηματοδοτήσουν τις δραστηριότητές τους — καθώς και να συμβάλει στον εντοπισμό τρομοκρατικών δικτύων και στη διεξαγωγή ερευνών, μετά τις επιθέσεις, για τη σύλληψη των τρομοκρατών και των υποστηρικτών τους.

Η καινοτομία στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και οι τεχνολογικές αλλαγές, παρόλα τα οφέλη που προσφέρουν, δημιουργούν και νέες ευκαιρίες, οι οποίες μπορεί μερικές φορές να χρησιμοποιηθούν καταχρηστικά για να συγκαλύψουν τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Νέα χρηματοπιστωτικά εργαλεία, όπως τα εικονικά νομίσματα, δημιουργούν νέες προκλήσεις όσον αφορά την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ιδιαίτερα ευέλικτοι εγκληματίες στρέφονται ταχέως προς νέους διαύλους, εάν οι υπάρχοντες καταστούν υπερμέτρως ριψοκίνδυνοι. Ως προς τα καινοτόμα χρηματοδοτικά εργαλεία, είναι ζωτικής σημασίας να είναι σε θέση να διαχειρίζονται τους κινδύνους που σχετίζονται με την ανωνυμία τους, όπως για τα εικονικά νομίσματα. Στο ζήτημα αυτό, καθοριστικής σημασίας δεν είναι τόσο οι μορφές πληρωμών καθαυτές, αλλά μάλλον αν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανώνυμα. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή έχει ήδη αρχίσει να πραγματοποιεί περιοδικές εκτιμήσεις των γνωστών αλλά και αναδυόμενων κινδύνων που σχετίζονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας⁶. Το έργο αυτό δίνει στην ΕΕ τη δυνατότητα να αξιολογεί συνεχώς και να μετράει τους αναδυόμενους κινδύνους που επηρεάζουν την εσωτερική αγορά, αλλά και την ασφάλεια της ΕΕ.

Οι εργασίες σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και σε διεθνή φόρουμ, όπως η FATF, έχουν εντοπίσει πιθανά κενά ή ελλείψεις. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται από τους υπευθύνους των ερευνών μετά από επιθέσεις έχουν αποτελέσει επίσης σημαντική πηγή πληροφοριών για να χαρακτηριστούν βασικοί τομείς που έχουν εμφανιστεί πρόσφατα ως παρουσιάζοντες ενδεχόμενο κίνδυνο.

Προκειμένου για την ανίχνευση της κίνησης κεφαλαίων μέσω χρηματοπιστωτικών συναλλαγών ή τον εντοπισμό τρομοκρατικών δικτύων και παρακλαδιών τους, τόσο οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) όσο και τα συστήματα παρακολούθησης, όπως το πρόγραμμα ΕΕ-ΗΠΑ παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΤFTP), αποτελούν βασικά εργαλεία. Ωστόσο, οι υφιστάμενες ικανότητες μπορούν να ενισχυθούν και πρέπει να εστιάζονται τόσο σε σύνθετες και μεγάλης κλίμακας πράξεις χρηματοδότησης όσο και σε «χαμηλού κόστους» τρομοκρατικές ενέργειες, που μπορούν επίσης να έχουν καταστροφικές συνέπειες και που χρησιμοποιούν νέους τρόπους πληρωμών, οι οποίοι δύσκολα παρακολουθούνται. Η ταχύτητα αντίδρασης είναι επίσης ουσιαστικής σημασίας, καθώς οι τρέχουσες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες επιτρέπουν στους τρομοκράτες να μεταφέρουν πολύ γρήγορα κεφάλαια από ένα μέρος σε άλλο, γεγονός που

⁶ Στο πλαίσιο της 4ης οδηγίας κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AMLD): οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

τονίζει επίσης την ανάγκη για βελτίωση της συνεργασίας και της ανταλλαγής χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών επιβολής του νόμου.

1.1 Άμεσα μέτρα που μπορούν να ληφθούν υπό το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους η καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μπορεί να ενταθεί άμεσα εντός του υφιστάμενου νομικού πλαισίου:

- Η 4η οδηγία κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AMLD) εκδόθηκε στις 20 Μαΐου 2015. Πρωταρχικός στόχος της είναι η αποτροπή της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ως εκ τούτου, η ταχεία μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και η εφαρμογή της αποτελεί το πρώτο σημαντικό βήμα. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να συμφωνήσουν να επισπεύσουν την ημερομηνία αποτελεσματικής μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και θέσης σε εφαρμογή μέχρι το τέλος του 2016 το αργότερο. Η Επιτροπή είναι πρόθυμη να συνδράμει τα κράτη μέλη στις προσπάθειες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο καθώς και ενσωμάτωσης των διεθνών προτύπων στην εθνική τους νομοθεσία.
- Η Επιτροπή θα επιταχύνει τις εργασίες της βάσει της AMLD για τον εντοπισμό τρίτων χωρών με στρατηγικού χαρακτήρα ανεπάρκειες στον τομέα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁷. Όπως προβλέπεται ήδη από την AMLD, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας για τις ροές κεφαλαίων που έχουν προέλευση και προορισμό αυτές τις χώρες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο. Η Επιτροπή θα καταρτίσει τον εν λόγω κατάλογο μέχρι τον Ιούνιο⁸.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να βελτιώσουν την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών μεταξύ των ΜΧΠ της ΕΕ και τρίτων χωρών, καθώς και μεταξύ των ΜΧΠ και του ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα με τις συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης και τις βέλτιστες πρακτικές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συνεργαστεί με την ομάδα Egmont των ΜΧΠ, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η διεθνής συνεργασία στον τομέα αυτό.

1.2 Νέα μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάχρησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για σκοπούς χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Η Επιτροπή θα προτείνει τροποποιήσεις της 4ης οδηγίας κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στα ακόλουθα σημεία:

- *Συγκεκριμενοποίηση των αποτελεσμάτων του ενωσιακού «καταλόγου τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου»:*

⁷ Αυτό θα είναι το αντικείμενο κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, οι οποίες θα εκδοθούν από την Επιτροπή βάσει της AMLD.

⁸ Αυτή η μαύρη λίστα της ΕΕ θα μπορούσε επίσης να είναι χρήσιμη στη διαχείριση κινδύνων σε άλλους τομείς πολιτικής, όπως τα τελωνεία.

Βάσει της 4ης AMLD, αφ' ης στιγμής μία χώρα εγγραφεί στον κατάλογο ως χώρα με στρατηγικές ανεπάρκειες στον τομέα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, οι υπόχρεες οντότητες της ΕΕ θα πρέπει ήδη να αυξήσουν τον βαθμό και τη φύση της παρακολούθησης των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών (δηλαδή να εφαρμόζουν μέτρα ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας) με οικονομικούς φορείς που προέρχονται από την εν λόγω χώρα. Αλλά προς το παρόν, η ακριβής φύση των μέτρων αυτών δεν ορίζεται ρητά στο νομικό κείμενο. Για να αποσαφηνιστεί η σχετική υποχρέωση, η Επιτροπή προτείνει να συμπεριληφθούν λεπτομερείς διατάξεις, με βάση τα πρότυπα της FATF, οι οποίες θα ορίζουν τα συγκεκριμένα μέτρα ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας και τα αντίμετρα που θα πρέπει να εφαρμόζονται. Η αποσαφήνιση αυτή θα εξασφαλίσει ότι τα μέτρα ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας και τα αντίμετρα θα συντονιστούν και θα εναρμονιστούν σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να διασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού.

- *Πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων*⁹: Υπάρχει κίνδυνος οι μεταβιβάσεις εικονικών νομισμάτων να χρησιμοποιηθούν από τρομοκρατικές οργανώσεις με σκοπό τη συγκάλυψη μεταφορών κεφαλαίων, δεδομένου ότι οι συναλλαγές με εικονικά νομίσματα καταγράφονται, αλλά δεν υπάρχει μηχανισμός αναφορών ισοδύναμος με εκείνον που περιλαμβάνεται στο κανονικό τραπεζικό σύστημα για τον εντοπισμό ύποπτων δραστηριοτήτων¹⁰. Τα εικονικά νομίσματα επί του παρόντος δεν ρυθμίζονται σε επίπεδο ΕΕ. Ως πρώτο βήμα, η Επιτροπή θα προτείνει να τεθούν οι ανώνυμες ανταλλαγές νομισμάτων υπό τον έλεγχο των αρμόδιων αρχών, με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της AMLD, ώστε να συμπεριλάβει τις πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων¹¹, και να υπόκεινται σε εποπτεία βάσει της νομοθεσίας καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες / καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, η εφαρμογή των κανόνων αδειοδότησης και εποπτείας της οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών (OYP)¹² στις πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων θα προωθήσει καλύτερο έλεγχο και κατανόηση της αγοράς. Η Επιτροπή θα εξετάσει περαιτέρω την επιλογή αυτή. Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης κατά πόσον θα συμπεριλάβει τους «παρόχους πορτοφολιού» εικονικού νομίσματος¹³.

⁹ Οι πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων μπορούν να θεωρηθούν «ηλεκτρονικά» ανταλλακτήρια συναλλάγματος που ανταλλάσσουν εικονικά νομίσματα με νόμιμα (fiat) νομίσματα. Οι πάροχοι πορτοφολιού εικονικού νομίσματος τηρούν λογαριασμούς σε εικονικό νόμισμα εξ ονόματος των πελατών τους· στον κόσμο των «εικονικών νομισμάτων» αποτελούν το ισοδύναμο μιας τράπεζας που προσφέρει τρεχούμενο λογαριασμό στον οποίο μπορεί να κατατεθεί νόμιμο (fiat) χρήμα. Αποθηκεύουν τα εικονικά νομίσματα και επιτρέπουν τις μεταβιβάσεις τους σε άλλα πορτοφόλια/λογαριασμούς εικονικού νομίσματος.

¹⁰ IHS Consulting – Terrorism Financing Assessment (Εκτίμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας), 15 Σεπτεμβρίου 2015· γνώμη της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών σχετικά με τα εικονικά νομίσματα, 4 Ιουλίου 2014· κατευθυντήριες γραμμές της FATF για μια προσέγγιση βάσει κινδύνου για τα εικονικά νομίσματα, Ιούνιος 2015.

¹¹ Οι οποίες είναι πάροχοι υπηρεσιών ανταλλαγής μεταξύ εικονικών και νομισμάτων «fiat».

¹² Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ, 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ (ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35-127).

¹³ Πάροχος πορτοφολιού είναι μια οντότητα που παρέχει τα μέσα (εφαρμογή λογισμικού ή άλλο μηχανισμό/μέσο) για την κατοχή, αποθήκευση και μεταφορά bitcoins ή άλλων εικονικών νομισμάτων (έκθεση FATF για τα εικονικά νομίσματα)

- *Προπληρωμένα μέσα (όπως προπληρωμένες κάρτες):* Οι προπληρωμένες κάρτες έχουν χρησιμοποιηθεί από τρομοκράτες για τη χρηματοδότηση της εφοδιαστικής τρομοκρατικών επιθέσεων ανώνυμα¹⁴. Πρέπει να δοθεί κατάλληλη και ισόρροπη απάντηση στην πρόκληση αυτή, καθώς ταυτόχρονα τα προπληρωμένα μέσα ενέχουν και κοινωνική αξία. Οι προπληρωμένες κάρτες επιτρέπουν σε οικονομικά ευάλωτα ή οικονομικά αποκλεισμένα άτομα να διαθέτουν ένα μέσο πληρωμών που μπορεί να χρησιμοποιηθεί εκτός δικτύου (off-line) (σαν μετρητά), αλλά και, το σημαντικότερο, ηλεκτρονικά, για να αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες στο Διαδίκτυο. Ορισμένοι άνθρωποι χρησιμοποιούν προπληρωμένες κάρτες για να περιορίσουν τον κίνδυνο απάτης όταν πραγματοποιούν αγορές μέσω του Διαδικτύου, καθόσον το άνοιγμά τους θα περιοριστεί στο ποσό ηλεκτρονικού χρήματος που εμφανίζεται στην κάρτα. Ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τα μέσα αυτά για την καταβολή κοινωνικών παροχών. Ορισμένα άτομα θεωρούν επίσης την ανωνυμία που παρέχουν ορισμένες προπληρωμένες κάρτες στον κάτοχό τους πλεονέκτημα ως προς την προστασία της ιδιωτικής τους ζωής — ένα αυξανόμενο πρόβλημα όσον αφορά τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται στο Διαδίκτυο — μολονότι η ανωνυμία έχει επίσης επιδιωχθεί ή χρησιμοποιηθεί καταχρηστικά για τη διάπραξη παράνομων ενεργειών.

Ο κίνδυνος χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που εγκυμονούν οι προπληρωμένες κάρτες συνδέεται ουσιαστικά με τις εν λόγω ανώνυμες (είτε διαθέτουν δυνατότητα επαναφόρτισης είτε όχι) προπληρωμένες κάρτες που λειτουργούν σε εγχώρια ή διεθνή συστήματα. Το βασικό ερώτημα είναι πώς θα αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες που προκαλούνται από την ανωνυμία των εν λόγω καρτών γενικής χρήσης χωρίς να εκμηδενιστούν τα οφέλη που προσφέρουν τα μέσα αυτά στην κανονική τους χρήση.

Οι εκδότες προπληρωμένων μέσων καλύπτονται ήδη από τη νομοθεσία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Για να αντιμετωπιστούν οι ανωτέρω ανησυχίες, η Επιτροπή θα υποβάλει περαιτέρω τροποποιήσεις στην AMLD, οι οποίες θα μπορούσαν να επικεντρωθούν, ειδικότερα, στη μείωση των υφισταμένων εξαιρέσεων, όπως κατώτατα όρια, κάτω από τα οποία δεν απαιτείται εξακρίβωση της ταυτότητας, ιδίως για τις κάρτες που χρησιμοποιούνται με φυσική παρουσία των μερών, και στην υποχρέωση εξακρίβωσης και ελέγχου της ταυτότητας του πελάτη κατά την ηλεκτρονική ενεργοποίηση των προπληρωμένων καρτών. Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος τον λεπτομερή σχεδιασμό των μέτρων αυτών, λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπό τους και την ανάγκη για αναλογικότητα.

- *Κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμών και κεντρικά συστήματα ανάκτησης δεδομένων:* Η ύπαρξη κεντρικών μητρώων σε εθνικό επίπεδο, τα οποία παρέχουν όλους τους εθνικούς τραπεζικούς λογαριασμούς που αναφέρονται σε ένα πρόσωπο, ή άλλων ευέλικτων μηχανισμών, όπως κεντρικά συστήματα ανάκτησης, αναφέρεται συχνά από τις αρχές επιβολής του νόμου ότι διευκολύνει τη διερεύνηση χρηματοοικονομικών συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Επί του παρόντος, δεν διαθέτουν όλα τα κράτη μέλη τέτοιο μητρώο και δεν δεσμεύονται από τη νομοθεσία της ΕΕ να το πράξουν¹⁵. Η ύπαρξη τέτοιου κεντρικού μητρώου ή κεντρικών συστημάτων ανάκτησης σε όλα τα

¹⁴ Για παράδειγμα, οι τρομοκράτες που διέπραξαν τις επιθέσεις στο Παρίσι στις 13 Νοεμβρίου 2015, αναφέρεται ότι χρησιμοποίησαν προπληρωμένες κάρτες για την πληρωμή δωματίων ξενοδοχείων.

¹⁵ Ωστόσο, πολλά κράτη μέλη έχουν ήδη δημιουργήσει μητρώο του είδους αυτού ή βρίσκονται στο στάδιο της έγκρισης των εν λόγω κεντρικών μηχανισμών.

κράτη μέλη θα πρόσφερε άμεση επιχειρησιακή υποστήριξη στις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ). Αυτό αποτέλεσε αρχικά θέμα συζήτησης σε πολλά κράτη μέλη στο πλαίσιο ευρύτερων θεμάτων συλλογής και αποθήκευσης δεδομένων, αλλά από πρόσφατες διαβουλεύσεις προκύπτει ότι υπάρχει τώρα γενικότερη υποστήριξη για το εν λόγω εργαλείο.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα προτείνει τη δημιουργία κεντρικών μητρώων τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμών ή συστημάτων ανάκτησης ηλεκτρονικών δεδομένων με τροποποίηση της AMLD, η οποία θα παρέχει στις ΜΧΠ και σε άλλες αρμόδιες αρχές πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους τραπεζικούς λογαριασμούς και τους λογαριασμούς πληρωμών.

Παράλληλα, η Επιτροπή θα διερευνήσει τη δυνατότητα χωριστής αυτοτελούς νομικής πράξης, προκειμένου να διευρυνθεί η πρόσβαση στα εν λόγω κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμών. Ειδικότερα, η πράξη αυτή θα επιτρέψει τη χρήση των μητρώων αυτών για άλλες έρευνες (π.χ. έρευνες επιβολής του νόμου, συμπεριλαμβανομένης της ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, φορολογικά αδικήματα) και από άλλες αρχές (π.χ. φορολογικές αρχές, υπηρεσίες ανάκτησης περιουσιακών στοιχείων, άλλες υπηρεσίες επιβολής του νόμου, αρχές για την καταπολέμηση της διαφθοράς). Οποιαδήποτε πρωτοβουλία θα πρέπει να συνοδεύεται από κατάλληλες διασφαλίσεις, ιδίως όσον αφορά την προστασία των δεδομένων και τις προϋποθέσεις πρόσβασης.

Βελτίωση της συνεργασίας επί χρηματοοικονομικών πληροφοριών

Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια καθορίζει ορισμένες δράσεις για να διευκολυνθεί η *συνεργασία μεταξύ των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ)*. Η υλοποίηση αυτών των δράσεων μπορεί να επιταχυνθεί σε διάφορους τομείς:

- *Ως πρώτο βήμα, εναρμονίζοντας τους κανόνες πρόσβασης σε πληροφορίες από τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών με τα πλέον πρόσφατα διεθνή πρότυπα:* Οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό των διασυννοριακών χρηματοπιστωτικών πράξεων των τρομοκρατικών δικτύων και στον εντοπισμό των χρηματοδοτών τους. Τα διεθνή πρότυπα πλέον τονίζουν τη σημασία που έχει η επέκταση του εύρους των πληροφοριών και της πρόσβασης στις πληροφορίες που διατίθενται στις ΜΧΠ (περιορίζεται επί του παρόντος σε ορισμένα κράτη μέλη από την υποχρέωση υποβολής προηγούμενης αναφοράς ύποπτης συναλλαγής): αυτό θα επιτευχθεί μέσω τροποποίησης της AMLD.
- *Ως δεύτερο βήμα, προσδιορίζοντας και αντιμετωπίζοντας τα εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες, την ανταλλαγή και χρήση πληροφοριών και την επιχειρησιακή συνεργασία:* Διεξάγεται επί του παρόντος μια προσπάθεια χαρτογράφησης εντός της πλατφόρμας ΜΧΠ για τον προσδιορισμό των πρακτικών εμποδίων που δυσχεραίνουν την πρόσβαση, ανταλλαγή και χρήση των πληροφοριών, καθώς και την επιχειρησιακή συνεργασία, με στόχο να υπάρξουν αποτελέσματα πριν από το τέλος του 2016. Οι ΜΧΠ θα πρέπει επίσης να συνεργάζονται στενά με άλλες αρχές επιβολής του νόμου. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα μελετήσει επίσης περαιτέρω μέσα για την υποστήριξη της από κοινού ανάλυσης των διασυννοριακών υποθέσεων από τις ΜΧΠ και λύσεις για να βελτιωθεί το επίπεδο των

χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Όπως επί του παρόντος συζητείται σε διεθνές επίπεδο, οι ΜΧΠ ενδέχεται επίσης να χρειαστεί να εξελιχθούν από ένα σύστημα γνωστοποίησης βασιζόμενο σε υποψίες σε ένα σύστημα γνωστοποίησης περισσότερο βασιζόμενο σε πληροφορίες. Ανάλογα με τα αποτελέσματα αυτής της χαρτογράφησης, η Επιτροπή θα αποφασίσει εάν και ποιου είδους μέτρα είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση των διαφορών ως προς το οργανωτικό καθεστώς των ΜΧΠ και για την άρση τυχόν εμποδίων στην αποτελεσματική συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών.

Επιπλέον, η Επιτροπή διεξάγει μια υπερεθνική εκτίμηση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, όπως προβλέπεται βάσει της AMLD. Οι τακτικές εκτιμήσεις κινδύνου παρέχουν κατάλληλο γενικό πλαίσιο για την ανίχνευση των τυφλών σημείων και την ανταπόκριση στην εξελισσόμενη φύση και τους συναφείς κινδύνους της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, με μέτρα μετριασμού που να είναι τόσο τεκμηριωμένα όσο και προσαρμοσμένα στους πραγματικούς κινδύνους. Τα μέτρα μετριασμού μπορούν να περιλαμβάνουν συστάσεις προς τα κράτη μέλη (σύμφωνα με την αρχή «συμμόρφωση ή αιτιολόγηση») ή την ανάπτυξη νέων πρωτοβουλιών πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ. Η πολιτική δέσμευση των κρατών μελών στη διαδικασία αυτή θα είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά τα μέτρα μετριασμού που θα απευθύνονται σε αυτά μέσω των εν λόγω συστάσεων.

Συνεργασία για την παρακολούθηση και δέσμευση κεφαλαίων χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Ένα άλλος βασικός τομέας καταπολέμησης της τρομοκρατίας είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μέτρων δέσμευσης με βάση τους καταλόγους του ΟΗΕ. Οι κατάλογοι του ΟΗΕ (γενικά, αλλά και σε σχέση με ρητά αναφερόμενες οργανώσεις όπως η Αλ Κάιντα και το Daesh) πρέπει να εφαρμόζονται το ταχύτερο δυνατόν, ώστε να έχουν τον μέγιστο αντίκτυπο και να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος τα καταχωρισμένα πρόσωπα και οντότητες να μπορούν να αποσύρουν κεφάλαια πριν τεθούν σε ισχύ τα περιοριστικά μέτρα. Κατά το δίκαιο της ΕΕ, τα περιοριστικά μέτρα που αποφασίζονται σε επίπεδο ΟΗΕ πρέπει να μεταφέρονται στο δίκαιο της ΕΕ μέσω νομικών πράξεων της ΕΕ, οι οποίες προβλέπουν ορισμένες διαδικαστικές εγγυήσεις για τα καταχωρισμένα πρόσωπα και υποχρεώσεις ως προς τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή λαμβάνει τις αποφάσεις της. Η Επιτροπή μεταφέρει στο δίκαιο της ΕΕ τους καταλόγους του ΟΗΕ στο πλαίσιο του καθεστώτος Αλ Κάιντα και Daesh, με τροποποίηση των καταλόγων βάσει του κανονισμού 881/2002 του Συμβουλίου της 27ης Μαΐου 2002¹⁶. Όταν η Επιτροπή ενημερώνεται για νέες εγγραφές στους καταλόγους που αποφασίζονται από την Επιτροπή Κυρώσεων 1267 και μετά τη διενέργεια των απαιτούμενων προκαταρκτικών ελέγχων ότι τηρούνται ορισμένες βασικές διαδικαστικές εγγυήσεις, η Επιτροπή πρέπει να ακολουθήσει την υποχρεωτική διαδικασία σύνταξης σχεδίου, εσωτερικής διαβούλευσης και μετάφρασης σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ πριν οι τροποποιήσεις εγκριθούν και δημοσιευθούν στην Επίσημη Εφημερίδα. Από τη στιγμή αυτή, ισχύουν άμεσα για τα πρόσωπα της ΕΕ, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τους οικονομικούς φορείς, κατά το δίκαιο της ΕΕ. Επί του παρόντος, η διαδικασία αυτή διαρκεί περίπου πέντε εργάσιμες

¹⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 881/2002 του Συμβουλίου, της 27ης Μαΐου 2002, για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 467/2001 του Συμβουλίου για την απαγόρευση της εξαγωγής ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών στο Αφγανιστάν, την ενίσχυση της απαγόρευσης πτήσεων και την παράταση της δέσμευσης κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων όσον αφορά τους Ταλιμπάν του Αφγανιστάν (ΕΕ L 139 της 29.5.2002, σ. 9-22).

ημέρες. Αν και η διαδικασία έχει ήδη απλουστευθεί, ο χρόνος που απαιτείται έχει αποτελέσει αντικείμενο επικρίσεων από την FATF. Περαιτέρω μέτρα, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο ΟΗΕ, συμπεριλαμβανομένου του καλύτερου συντονισμού και της εκ των προτέρων ανταλλαγής πληροφοριών, θα επιτρέψουν στην Επιτροπή να είναι σε ετοιμότητα για άμεση κίνηση των διαδικασιών, μόλις αποφασιστούν νέες εγγραφές στους καταλόγους, και θα επιταχύνουν τη διαδικασία μεταφοράς στο ενωσιακό δίκαιο.

Στο πλαίσιο αυτό και ως πρόσθετο βήμα, η Επιτροπή εργάζεται για να διασφαλίσει ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι οικονομικοί φορείς της ΕΕ έχουν πρόσβαση στους νέους καταλόγους του ΟΗΕ, αμέσως μετά τη δημοσίευση νέας εγγραφής στον κατάλογο του ΟΗΕ, αλλά πριν από τη μεταφορά των διατάξεων σε επίπεδο ΕΕ, και για να διευκολυνθούν οι διαδικασίες δέουσας επιμέλειας βάσει της AMLD, ακόμη και πριν από την έναρξη ισχύος των νομικών πράξεων της ΕΕ. Αυτό θα συνεπάγεται την ανάρτηση των νέων εγγραφών στους καταλόγους του ΟΗΕ στη βάση δεδομένων οικονομικών κυρώσεων της ΕΕ, ώστε να είναι αμέσως προσβάσιμες από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τους οικονομικούς φορείς της ΕΕ¹⁷. Μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα συνεργαστούν με τους ενδιαφερόμενους φορείς των Ηνωμένων Εθνών για την υποστήριξη της ανάπτυξης ενός κοινού συστήματος ανταλλαγής δεδομένων, ώστε να καταστεί δυνατή η δημοσίευση νέων εγγραφών σε κοινό τηλεφορτώσιμο μορφότυπο, συμβατό με τη βάση δεδομένων της ΕΕ. Αυτό θα στηρίξει τις προσπάθειες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της ΕΕ για ανάληψη των κατάλληλων διαδικασιών δέουσας επιμέλειας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της AMLD, προκειμένου να μετριαστεί ο κίνδυνος φυγής των περιουσιακών στοιχείων πριν από την έναρξη ισχύος των νομικών πράξεων της ΕΕ.

Δράσεις:

Τα κράτη μέλη καλούνται να:

- επισπεύσουν την ημερομηνία αποτελεσματικής μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και θέσης σε εφαρμογή της 4^{ης} AMLD μέχρι το 4^ο τρίμηνο του 2016 το αργότερο.

Όπως προβλέπεται από την οδηγία κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η Επιτροπή:

- θα θεσπίσει μαύρη λίστα της ΕΕ για τον προσδιορισμό τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου με στρατηγικές ανεπάρκειες όσον αφορά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες / την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας: το αργότερο μέχρι το 2ο τρίμηνο του 2016.
- θα δημοσιεύσει έκθεση σχετικά με υπερεθνική εκτίμηση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και συστάσεις προς τα κράτη μέλη σχετικά με μέτρα κατάλληλα για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων: 2^ο τρίμηνο του 2017.

Η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση των ακόλουθων σημείων της AMLD, το αργότερο μέχρι το 2^ο τρίμηνο του 2016:

¹⁷ Η Επιτροπή θα διερευνήσει τις τεχνικές πτυχές της ανάπτυξης της βάσης δεδομένων οικονομικών κυρώσεων, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα εθνικά μέτρα δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

- μέτρα ενισχυμένης δέουσας επιμέλειας / αντίμετρα όσον αφορά τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου·
- πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων·
- προπληρωμένα μέσα·
- κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμών ή συστήματα ανάκτησης ηλεκτρονικών δεδομένων·
- πρόσβαση των μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε πληροφορίες και ανταλλαγή πληροφοριών.

Η Επιτροπή θα προωθήσει τις ακόλουθες πρωτοβουλίες:

- βελτίωση της αποτελεσματικότητας της μεταφοράς στο δίκαιο της ΕΕ των μέτρων δέσμευσης κεφαλαίων των Ηνωμένων Εθνών, μεταξύ άλλων με την αύξηση της πληροφόρησης μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένων Εθνών: *το αργότερο μέχρι το 2^ο τρίμηνο του 2016*·
- ενίσχυση της ικανότητας των κρατών μελών, της Επιτροπής, της ΕΥΕΔ και των οικονομικών φορέων να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τις προκλήσεις όσον αφορά την εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων, καθώς και να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με νέες εγγραφές στους καταλόγους του ΟΗΕ, μέσω της βάσης δεδομένων οικονομικών κυρώσεων: *το αργότερο μέχρι το 2^ο τρίμηνο του 2016*·
- διερεύνηση της δυνατότητας αυτοτελούς νομοθετικής πράξης για να καταστεί δυνατή η ευρύτερη χρήση μητρώων τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμών για άλλες έρευνες και από άλλες αρχές, πέραν του πεδίου εφαρμογής της AMLD *το αργότερο μέχρι το 2^ο τρίμηνο του 2016*·
- ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ΜΧΠ μέσω κατάλληλων μέτρων: *το αργότερο μέχρι το 2^ο τρίμηνο του 2017*.

1.3 Άλλες πρωτοβουλίες για τη συμπλήρωση του ισχύοντος νομικού πλαισίου

Εναρμόνιση των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Οι τρομοκράτες συχνά καταφεύγουν σε προϊόντα εγκλήματος για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων τους και χρησιμοποιούν συστήματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για να μετατρέψουν, να συγκαλύψουν ή να αποκτήσουν τα εν λόγω προϊόντα εγκλήματος. Επομένως, ένα ενισχυμένο νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ενώ τόσο η σχετική σύσταση της FATF όσο και η σύμβαση αριθ. 198 του Συμβουλίου της Ευρώπης για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας απαιτούν τη θέσπιση ποινικών αδικημάτων για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, αυτό δεν έχει ακόμη αποτυπωθεί πλήρως στη νομοθεσία της ΕΕ. Όλα τα κράτη μέλη έχουν καταστήσει ποινικό αδίκημα τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, αλλά υπάρχουν διαφορές μεταξύ των κρατών μελών ως προς τον ορισμό της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τις κυρώσεις που επιβάλλονται. Οι διαφορές αυτές δημιουργούν εμπόδια στη διασυνοριακή δικαστική και αστυνομική συνεργασία για την

καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και έχουν άμεση σχέση με τη δράση για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Σύμφωνα με το άρθρο 83 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή θα προτείνει την έκδοση οδηγίας σχετικά με τα ποινικά αδικήματα και τις κυρώσεις για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ο στόχος θα είναι να θεσπιστούν ελάχιστοι κανόνες σχετικά με τον ορισμό του ποινικού αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (με εφαρμογή του στα περί την τρομοκρατία εγκλήματα και άλλες σοβαρές αξιόποινες πράξεις) και να επιτευχθεί προσέγγιση των κυρώσεων.

Αντιμετώπιση των παράνομων κινήσεων ρευστών διαθεσίμων

Πληρωμές σε μετρητά χρησιμοποιούνται ευρέως στη χρηματοδότηση τρομοκρατικών δραστηριοτήτων¹⁸. Η νομοθεσία της ΕΕ προβλέπει ελέγχους στα πρόσωπα που φέρουν μετρητά ύψους ίσου ή ανώτερου των 10.000 ευρώ και εισέρχονται ή εξέρχονται από την ΕΕ¹⁹. Αξιολόγηση που διενήργησε η Επιτροπή²⁰ τόνισε την ανάγκη να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, ώστε να περιλαμβάνονται τα μετρητά που μεταφέρονται με αποστολές ταχυδρομείου και φορτίου και να επιτρέπεται στις αρχές να επεμβαίνουν για χαμηλότερα ποσά μετρητών, εφόσον υπάρχουν υποψίες για παράνομες δραστηριότητες. Θα μπορούσαν επίσης να ληφθούν μέτρα, ώστε να συμπεριληφθούν τα πολύτιμα μέταλλα και ενδεχομένως άλλα ιδιαίτερα ρευστοποιήσιμα προϊόντα μεγάλης αξίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα μπορούσε επίσης να διερευνηθεί η σημασία ενδεχόμενων ανώτατων ορίων για τις πληρωμές σε μετρητά. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει απαγορεύσεις για πληρωμές σε μετρητά που υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο.

Πέρα από τη χρήση μετρητών εν γένει, η χρήση τραπεζογραμματίων μεγάλης ονομαστικής αξίας, ιδίως του τραπεζογραμματίου των 500 ευρώ, είναι ένα πρόβλημα που αναφέρθηκε από τις αρχές επιβολής του νόμου²¹. Τα τραπεζογραμμάτια αυτά έχουν υψηλή ζήτηση μεταξύ των εγκληματικών στοιχείων που εμπλέκονται σε φυσική μεταφορά μετρητών, λόγω της υψηλής τους αξίας και του μικρού όγκου. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπόλ και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με το εν λόγω ζήτημα.

Συμπλήρωση του πλαισίου της ΕΕ για την παρακολούθηση και τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων των τρομοκρατών

Υπάρχουν διάφορα καθεστώτα των Ηνωμένων Εθνών για τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων των προσώπων που έχουν δεσμούς με την τρομοκρατία. Εντός της ΕΕ, τα εν λόγω μέτρα δέσμευσης εφαρμόζονται επί του παρόντος στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και του άρθρου 215 της ΣΛΕΕ. Η Συνθήκη προβλέπει επίσης στο άρθρο 75 ΣΛΕΕ, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τη δυνατότητα να λαμβάνονται

¹⁸ <https://www.europol.europa.eu/content/why-cash-still-king-strategic-report-use-cash-criminal-groups-facilitator-money-laundering>

¹⁹ Κανονισμός 1889/2005, ΕΕ L 309 της 25.11.2005.

²⁰ Προβλήματα με τον παρόντα κανονισμό και μείζονες πολιτικές επιλογές για την αναθεώρηση έχουν ήδη προσδιοριστεί σε έγγραφο αξιολόγησης και συγκεντρώθηκαν απόψεις μέσω ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/consultations/customs/cash_survey_summary_report_en.pdf

²¹ Βλ. την έκθεση της Ευρωπόλ που προαναφέρθηκε: «Το γεγονός ότι το τραπεζογραμμάτιο των 500 ευρώ δεν χρησιμοποιείται συνήθως ως μέσο πληρωμής, αλλά εντούτοις αντιπροσωπεύει το ένα τρίτο της αξίας όλων των τραπεζογραμμάτων σε κυκλοφορία, εγείρει ερωτήματα σχετικά με τον σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιείται.»

διοικητικά μέτρα για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 67 ΣΛΕΕ όσον αφορά την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Στόχος των εν λόγω διοικητικών μέτρων θα είναι η παρακώλυση της χρηματοδότησης τρομοκρατών, καθώς και η αποθάρρυνση των υποστηρικτών, όπως οι φορείς συγκέντρωσης κεφαλαίων, με τη λήψη μέτρων με ισχύ σε επίπεδο ΕΕ. Τα μέτρα αυτά θα θέσουν σε εφαρμογή κοινά πρότυπα για τα περιουσιακά στοιχεία που δεσμεύονται, για τους φορείς που εμπλέκονται και για τα διορθωτικά μέτρα και τις διασφαλίσεις που εφαρμόζονται, ιδίως σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ενώ η ΕΕ διαθέτει ήδη αποτελεσματικές ρυθμίσεις δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνες με το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, όσον αφορά πρόσωπα που έχουν δεσμούς με τη διεθνή τρομοκρατία, το άρθρο 75 της ΣΛΕΕ παρέχει τη νομική βάση που θα κάλυπτε επίσης πρόσωπα που έχουν δεσμούς με την τρομοκρατία πέραν των διεθνών ομάδων που περιλαμβάνονται στους καταλόγους του ΟΗΕ.

Η αρχική εργασία για μια μελέτη εκτίμησης επιπτώσεων το 2013 σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 75 αξιολόγησε διάφορες εναλλακτικές επιλογές, μεταξύ των οποίων ιδίως ένα ενωσιακό καθεστώς εγγραφής σε κατάλογο και δέσμευσης κεφαλαίων, συμπληρωματικό ως προς τα εθνικά καθεστώτα, τη δυνατότητα επιβολής στα κράτη μέλη υποχρέωσης να θεσπίσουν εθνικά καθεστώτα δέσμευσης, καθώς και διάφορους τρόπους για τη διασφάλιση της αμοιβαίας αναγνώρισης των εν λόγω καταλόγων και διαταγών δέσμευσης. Η Επιτροπή θα επανεξετάσει την εν λόγω εκτίμηση υπό το πρίσμα των προσφάτων εξελίξεων και προκλήσεων, λαμβάνοντας υπόψη το πεδίο εφαρμογής των υφιστάμενων καθεστώτων δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων υπό το πρίσμα των πρόσφατων αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, το πεδίο εφαρμογής και την προστιθέμενη αξία ενός ενωσιακού καθεστώτος βάσει του άρθρου 75 και την συμπληρωματικότητά του με τα υφιστάμενα καθεστώτα σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο, καθώς και την ανάγκη να εξευρεθεί η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των διασφαλίσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αποτελεσματικότητας. Στο πλαίσιο της εκτίμησης ενός πιθανού ενωσιακού καθεστώτος για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων των τρομοκρατών βάσει του άρθρου 75 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή διερευνά επίσης επί του παρόντος μέτρα αμοιβαίας αναγνώρισης των εθνικών αποφάσεων δέσμευσης (π.χ. μέσω ευρωπαϊκής διαταγής δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων).

Επιπλέον, η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις αποτελεί βασικό στοιχείο του πλαισίου ασφάλειας²². Η επιτυχής αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας απαιτεί μια σειρά συμπληρωματικών προσεγγίσεων. Εκτός από την εκτίμηση ενός πιθανού ενωσιακού καθεστώτος για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων των τρομοκρατών βάσει του άρθρου 75 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή θα επιδιώξει να διασφαλίσει ότι οι εγκληματίες που χρηματοδοτούν την τρομοκρατία θα στερούνται τα περιουσιακά τους στοιχεία. Για να αποδιοργανωθούν οι δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος που χρηματοδοτούν την τρομοκρατία, είναι απαραίτητη η αποστέρηση των εγκληματιών από τα προϊόντα του εγκλήματος. Εκτός του ότι αποτελεί κύρωση, η δήμευση περιουσιακών στοιχείων από εγκληματικές ενέργειες είναι επίσης προληπτικό εργαλείο. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή επιθυμεί να διασφαλίσει ότι όλοι οι τύποι διαταγών δέσμευσης και δήμευσης στον τομέα του σοβαρού εγκλήματος που είναι διαθέσιμοι στο εσωτερικό των κρατών μελών εκτελούνται στον μέγιστο δυνατό βαθμό σε όλη την ΕΕ, μέσω της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 82 της ΣΛΕΕ. Κάθε πρωτοβουλία για νομικές πράξεις αμοιβαίας αναγνώρισης θα λαμβάνει δεόντως υπόψη τα

²² COM(2015) 185 final.

θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων που αποτελούν αντικείμενο διαταγών δέσμευσης και δήμευσης.

Η παρακολούθηση των διεθνών συναλλαγών με τη συμφωνία *ΕΕ-ΗΠΑ για το πρόγραμμα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (TFTP)* φαίνεται να λειτουργεί αποτελεσματικά. Κατόπιν εκτίμησης επιπτώσεων, η Επιτροπή, σε ανακοίνωσή της, του Νοεμβρίου 2013, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η δημιουργία ενός συστήματος της ΕΕ (που αναφέρεται ως σύστημα παρακολούθησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας - TFTS) που θα επικαλύπτει το TFTP θα ήταν δυσανάλογη ή δεν θα προσέφερε προστιθέμενη αξία. Ωστόσο, θα ήταν πάντως χρήσιμο να αναλυθεί η πιθανή ανάγκη συμπληρωματικών μηχανισμών ως προς το TFTP για την κάλυψη πιθανών κενών (δηλαδή συναλλαγές που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας ΕΕ-ΗΠΑ για το TFTP — ιδίως πληρωμές σε ευρώ εντός της ΕΕ — και μπορεί να μην είναι δυνατόν να εντοπιστούν διαφορετικά).

Δράσεις:

Η Επιτροπή θα προωθήσει τις ακόλουθες πρωτοβουλίες:

- νομοθετική πρόταση για την εναρμόνιση των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες: *το αργότερο μέχρι το 4^ο τρίμηνο του 2016*.
- νομοθετική πρόταση για την καταπολέμηση των παράνομων κινήσεων ρευστών διαθεσίμων: *το αργότερο μέχρι το 4^ο τρίμηνο του 2016*.
- ενωσιακό καθεστώς για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων των τρομοκρατών βάσει του άρθρου 75 ΣΛΕΕ: ολοκλήρωση εκτίμησης *το αργότερο μέχρι το 4^ο τρίμηνο του 2016*.
- ενίσχυση της αμοιβαίας αναγνώρισης των διαταγών δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα: *το αργότερο μέχρι το 4^ο τρίμηνο του 2016*.
- μελλοντικό ευρωπαϊκό σύστημα το οποίο θα συμπληρώνει την υφιστάμενη συμφωνία ΕΕ-ΗΠΑ για το TFTP, εντοπίζοντας συναλλαγές που εξαιρούνται βάσει της προαναφερθείσας συμφωνίας: ολοκλήρωση εκτίμησης *το αργότερο μέχρι το 4^ο τρίμηνο του 2016*.

2. Στόχευση των πηγών χρηματοδότησης

Οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να χρηματοδοτείται η τρομοκρατία είναι πολυποίκιλοι. Η χρηματοδότηση μπορεί να προέρχεται από την κατάχρηση νόμιμων οργανισμών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα²³, όπως τα φιλανθρωπικά ιδρύματα, από νόμιμες επιχειρήσεις ή από την συγκέντρωση χρημάτων. Μπορεί επίσης να χρηματοδοτηθεί από εγκληματική δραστηριότητα, κρατικούς χορηγούς και δραστηριότητες σε διαλυμένα κράτη, καθώς και από κατάχρηση του διεθνούς εμπορικού συστήματος²⁴. Ενώ δεν είναι νέα, η τρέχουσα τρομοκρατική απειλή του Daesh ανέδειξε ορισμένα συγκεκριμένα ζητήματα. Σύμφωνα με την ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης, οι πρωταρχικές πηγές εσόδων του Daesh είναι

²³ <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/BPP-combating-abuse-non-profit-organisations.pdf>

²⁴ <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Trade%20Based%20Money%20Laundering.pdf>

παράνομα έσοδα από την κατάληψη εδαφών. Στις πηγές συγκαταλέγονται λεηλασίες τραπεζών, εκβιασμοί, έλεγχος πετρελαιοπηγών και διωλιστηρίων, καταλήστευση οικονομικών στοιχείων ενεργητικού, απαγωγές για λύτρα, λαθρεμπόριο μετρητών και χρηματοδότηση από τη βάση.

Αν και το υφιστάμενο πλαίσιο για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας — όπως ορίζεται στις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και αντανakλάται στην πρόταση για οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας — περιλαμβάνει απαγόρευση οποιασδήποτε διάθεσης οικονομικών ή χρηματοδοτικών πόρων στα καταχωρισμένα στον κατάλογο φυσικά πρόσωπα και οντότητες, μία αδυναμία του σήμερα είναι ότι οι υφιστάμενες νομικές πράξεις της ΕΕ δεν είναι επαρκείς, ώστε να παρεμβαίνουν αποτελεσματικά οι ίδιες οι τελωνειακές αρχές. Οι τρομοκράτες μπορούν να κερδίσουν τόσο από παράνομα μέσα (π.χ. μέσω συγκάλυψης εμπορικών συναλλαγών· ψευδούς δήλωσης της αξίας των εμπορευμάτων· πλασματικής τιμολόγησης· ή λαθρεμπορίου) όσο και από το εμπόριο νόμιμων εμπορευμάτων. Η Επιτροπή θα εξετάσει τη δυνατότητα να βρεθεί ρητή νομική βάση που θα επιτρέπει την προσωρινή κράτηση εμπορευμάτων και τις απαραίτητες έρευνες που θα πρέπει να αναληφθούν, ιδίως από τις ΜΧΠ.

Είναι συνηθισμένες οι εικόνες στα μέσα ενημέρωσης της καταστροφής αρχαιολογικών χώρων από το Daesh, η οποία θεωρείται από πολλούς ως έγκλημα κατά της πολιτιστικής κληρονομιάς. Αλλά εκτός από την τεράστια ζημία που προκαλούν, υπάρχουν σαφείς αποδείξεις ότι το Daesh χρησιμοποιεί παράνομες ανασκαφές αρχαιολογικών χώρων για την απόκτηση πολιτιστικών αγαθών²⁵ ως πηγή εισοδήματος. Τα πολιτιστικά αγαθά που απομακρύνονται παράνομα από το Ιράκ και τη Συρία μπορούν να αποτελέσουν σημαντική πηγή εισοδήματος της τρομοκρατίας. Εάν το εισόδημα αυτό βασίζεται σε έσοδα από τις ευρωπαϊκές αγορές, ο εντοπισμός και η διακοπή του εμπορίου θα μπορούσε να έχει πραγματικό αντίκτυπο σε μια σημαντική πηγή χρηματοδότησης των τρομοκρατικών δραστηριοτήτων.

Επί του παρόντος, δύο κανονισμοί επιβάλλουν περιορισμούς στο εμπόριο πολιτιστικών αγαθών που έχουν παρανόμως απομακρυνθεί από το Ιράκ και τη Συρία²⁶ και προσφέρουν νομική βάση για ελέγχους των εισαγωγών. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητά τους είναι περιορισμένη. Οι εν λόγω εμπορικοί περιορισμοί εξαρτώνται από τη συνέχιση των ειδικών καθεστώτων κυρώσεων και παρέχουν μερική μόνο απάντηση, ενώ το βάρος απόδειξης που απαιτείται για να αποδείξει το τελωνείο την προέλευση των εν λόγω αγαθών είναι υψηλό. Η Επιτροπή θα εξετάσει μια ευρύτερη απάντηση για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών — ανεξάρτητα από τη χώρα προέλευσης — προκειμένου να υπερπηδηθούν ορισμένα από τα προβλήματα αυτά. Οι επιλογές που θα εξεταστούν περιλαμβάνουν την εισαγωγή ενός συστήματος πιστοποίησης για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών στην ΕΕ σε συνδυασμό με οδηγίες προς τους εμπλεκόμενους φορείς, όπως τα μουσεία και η αγορά έργων τέχνης.

²⁵ Όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 116/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών (ΕΕ L 39 της 10.2.2009, σ. 1).

²⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 36/2012 του Συμβουλίου, της 18ης Ιανουαρίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Συρία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 442/2011 (ΕΕ L 16 της 19.1.2011) και κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1210/2003 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2003, σχετικά με ορισμένους ειδικούς περιορισμούς στις οικονομικές και χρηματοδοτικές σχέσεις με το Ιράκ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2465/96 (ΕΕ L 169 της 8.7.2003, σ. 6).

Η παράνομη εμπορία άγριων ειδών αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο ως νέα πηγή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και των συναφών δραστηριοτήτων. Η Επιτροπή θα υποβάλει σύντομα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την αντιμετώπιση των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών που σχετίζονται με την παράνομη εμπορία άγριων ειδών.

Δράσεις:

Η Επιτροπή θα προωθήσει τις ακόλουθες πρωτοβουλίες:

- νομοθετική πρόταση για την ενίσχυση των εξουσιών και της συνεργασίας των τελωνείων και για την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που σχετίζεται με το εμπόριο εμπορευμάτων: *το αργότερο μέχρι το 2^ο τρίμηνο του 2017*.
- νομοθετική πρόταση για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου πολιτιστικών αγαθών: *το αργότερο μέχρι το 2^ο τρίμηνο του 2017*.
- σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας άγριων ειδών: *το αργότερο μέχρι το 1^ο τρίμηνο του 2016*.

3. Η εξωτερική διάσταση

Λόγω της ίδιας της φύσης της τρέχουσας τρομοκρατικής απειλής, η διάκριση μεταξύ εσωτερικής «εγχώριας παραγωγής» τρομοκρατίας και τρομοκρατίας που οργανώνεται από διεθνείς ομάδες είναι συχνά θολή, αν και εξακολουθούν να υφίστανται ομάδες που δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στην ΕΕ²⁷. Ειδικότερα, υπάρχει συχνά διεθνής διάσταση της χρηματοδότησης, καθώς και της προμήθειας όπλων.

Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να αποτελεί η ΕΕ ενεργό παράγοντα στην καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στη διεθνή σκηνή, κυρίως μέσω των αρμόδιων διεθνών οργανισμών. Η ΕΕ υποστηρίζει ενεργά την παγκόσμια αντιτρομοκρατική στρατηγική των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και την εφαρμογή των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Η ΕΕ είναι επίσης ενεργό μέλος του Παγκόσμιου Φόρουμ κατά της Τρομοκρατίας (GCTF), οι εργασίες του οποίου περιλαμβάνουν δραστηριότητες σχετικές με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας²⁸, και έχει ενθαρρύνει το έργο της G20 που υπογραμμίζει τη σημασία της διακοπής των χρηματοοικονομικών ροών που σχετίζονται με την τρομοκρατία²⁹.

Η Επιτροπή είναι μέλος της ομάδας χρηματοοικονομικής δράσης (FATF) και συμβάλλει ενεργά στο έργο της, καθώς και στην εφαρμογή των συστάσεων της στην ΕΕ. Είναι προφανές το όφελος να αποτελεί η Ευρώπη μια συνεπή φωνή στο πλαίσιο της FATF. Οι σχετικές αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών και οι νομικές πράξεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως η σύμβαση αριθ. 198 του Συμβουλίου της Ευρώπης για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας³⁰, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό· η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη της ΕΕ για την εφαρμογή τους. Όπως εξηγείται

²⁷ ²⁷ Βλ. ιδίως την έκθεση της Ευρωπόλ για την κατάσταση και τις τάσεις της τρομοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έκθεση TE-SAT: <https://www.europol.europa.eu/content/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2015>

²⁸ <https://www.thegctf.org/focus-areas>

²⁹ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/16-g20-summit-antalya-communique/>

³⁰ <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/cop198/>

ανωτέρω, η αυξημένη πληροφόρηση μεταξύ ΕΕ και Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων θα αναπτυχθεί επίσης.

Επιπλέον, υπάρχει μεγάλη ανάγκη η ΕΕ να στηρίζει τους εταίρους μας, με ιδιαίτερη έμφαση στις γειτονικές χώρες, οι οποίες αντιμετωπίζουν απειλές από τις ίδιες ομάδες που έχουν επιτεθεί στην ΕΕ. Η καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος των ευρύτερων προσπαθειών να στηριχθούν οι κυβερνήσεις τρίτων χωρών ώστε να συμμορφωθούν με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τις συστάσεις της FATF, προκειμένου να αυξηθεί η ικανότητά τους για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και για συνεργασία με τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς της ΕΕ³¹. Η ΕΕ μπορεί επίσης να βοηθήσει μέσω της στήριξης των προσπαθειών των εταίρων για την αντιμετώπιση σοβαρών εγκλημάτων, όπως η διακίνηση ναρκωτικών ή πυροβόλων όπλων, ως πηγή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος θα εντείνουν τη συνεργασία με τρίτες χώρες για τη σύνταξη και διατήρηση καταλόγου τρομοκρατικών οντοτήτων, όταν οι κατάλογοι που αποφασίζονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές τρίτων χωρών χρησιμεύουν ως βάση για τον κατάλογο τρομοκρατικών οντοτήτων σε επίπεδο ΕΕ. Επιπλέον, οι εργασίες αυτές θα καλύπτουν επίσης τη συνεχή συνεργασία με τρίτες χώρες για την ευθυγράμμιση με τα υφιστάμενα περιοριστικά μέτρα καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Ο διάλογος για την αντιτρομοκρατική δράση με τους εταίρους αποτελεί το πλέον αποτελεσματικό πλαίσιο για συζήτηση σχετικά με την ευθυγράμμιση ή την εφαρμογή περιοριστικών μέτρων.

Οι τρίτες χώρες θα μπορούσαν επίσης να βοηθηθούν στην καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου πολιτιστικών αγαθών και της χρησιμοποίησής του για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Αυτό θα μπορούσε να συνεπάγεται νέα ιεράρχηση της υφιστάμενης στήριξης για την ανάπτυξη ικανότητας (για παράδειγμα στη Μέση Ανατολή και τη Βόρειο Αφρική - MENA), ώστε να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς τους και στην αύξηση της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου πολιτιστικών αγαθών.

Τέλος, η δράση απαιτεί μια παγκόσμια προοπτική όπου η ασφάλεια θα αποτελεί βασικό μέλημα των εξωτερικών προτεραιοτήτων μας. Υπάρχει ευρεία συναίνεση σε παγκόσμιο επίπεδο όσον αφορά την ανάγκη συνεργασίας και η ΕΕ θα πρέπει να τεθεί επικεφαλής των προσπαθειών που καταβάλλονται για να εξασφαλιστεί ότι οι σε παγκόσμιο επίπεδο πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι αποτελεσματικές και ότι τα μέτρα της ΕΕ παρακολουθούν τις τελευταίες εξελίξεις.

³¹ Η βοήθεια μπορεί να περιλαμβάνει ανάπτυξη της ικανότητας της ποινικής δικαιοσύνης και των εμπλεκόμενων φορέων του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού τομέα, παροχή βοήθειας σε χώρες εταίρους για την τροποποίηση και επικαιροποίηση της νομοθεσίας σύμφωνα με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας. Η ΕΕ υιοθέτησε αυτή την προσέγγιση για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, κυρίως στο Μεγάλο Κέρασ της Αφρικής (Τζιμπουτί, Αιθιοπία, Ερυθραία, Κένυα, Σομαλία, Νότιο Σουδάν, Σουδάν, Ουγκάντα και Υεμένη). Η ΕΕ βρίσκεται επί του παρόντος στη διαδικασία κατάρτισης ενός παγκόσμιου προγράμματος στο πλαίσιο του μηχανισμού συμβολής στη σταθερότητα και την ειρήνη για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (με προγραμματισμένη χρηματοδότηση ύψους 16 εκατ. ευρώ). Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των δράσεων θα είναι οι περιοχές της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής και οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας.

Η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος:

- θα δρομολογήσουν έργα για την παροχή τεχνικής βοήθειας στις χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών: *το αργότερο μέχρι το 4^ο τρίμηνο του 2016*.
- θα ενισχύσουν τη στήριξη προς τις τρίτες χώρες όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις νομικές απαιτήσεις των αποφάσεων του ΣΑ του ΟΗΕ και τις συστάσεις της FATF: *σε εξέλιξη*.
- θα στηρίζουν τις χώρες στις περιοχές MENA και Νοτιοανατολικής Ασίας για να παρακολουθούν, να παρακωλύουν και να απορρίπτουν τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας: *το αργότερο μέχρι το 4^ο τρίμηνο του 2016*.
- θα εμβαθύνουν τις εργασίες για την ανταλλαγή πληροφοριών με τρίτες χώρες εταίρους προκειμένου να συντάξουν/διατηρήσουν καταλόγους βάσει αυτόνομων μέτρων της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας: *σε εξέλιξη*.

4. Μελλοντική πορεία

Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια υπογράμμισε ότι η επίτευξη υψηλού επιπέδου εσωτερικής ασφάλειας στην ΕΕ πρέπει να αποτελεί κοινή επιχείρηση από όλους τους παράγοντες. Αυτή περιλαμβάνει την ανάληψη δράσης από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και τους οργανισμούς της ΕΕ, αλλά και τη βελτίωση της συνεργασίας, και ιδίως της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους και να διασφαλίσουν ότι η συμφωνημένη δράση της ΕΕ υλοποιείται ταχέως. Επίσης, η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να προχωρήσουν τις εργασίες τους σχετικά με τις επικείμενες προτάσεις της Επιτροπής εγκαίρως.

Επιπλέον, από κοινού, η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να εμβαθύνουν τη συνεργασία τους με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ και τους οικονομικούς φορείς, για να κατανοήσουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στην εφαρμογή των διεθνών προτύπων στον τομέα της καταπολέμησης της χρηματοδότησης τρομοκρατικών ενεργειών και να αξιολογήσουν τρόπους με τους οποίους οι πολιτικές και πρακτικές μπορούν να ενισχυθούν για την αντιμετώπιση συναφών κινδύνων σε ένα ταχέως εξελισσόμενο περιβάλλον.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο του σχεδίου δράσης και θα παρέχει τακτική ενημέρωση για την πρόοδο που σημειώνεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.